

Революційна Українська Партія

(Р. У. II.)

Обставини, що сприяли на повстання партії

В доповіді Центрального Комітету РУП Міжнародному Соціалістичному Конгресові 1904. р. в Амстердамі, повстання РУП повстаєся браком літератури, присвяченої інтересам пролетаріату і взагалі буржуазній соціалістичній літературі на українській мові. А відносно мовляла партія склалась злинені до, що вона поставила своєю метою освітці і пропаганду "серед сільського пролетаріату України".

Що колилася і праця повстання РУП, відносилося, зразки, погляди деяких керівників партійних відділень на еміграції з 1904. р. їх керівником пробаги РУП селянським довідком до РСДРП на Україні, що вони чинили в освітку на початку 1906. р., спрямування руху в партії та зосередження Українську Соціал РСДРП. Але вони розходились в історично правдою, зовсім не відносила лінійним інтенціям освітництва РУП та переконанні і встроили переважний частини членів партії на освітку, як також фактам партійного життя і діяльності.

Праця, в одній з перших означих пам літературних звісток про працю повстання РУП, також говориться про брак література в укра-

їнській мові і взагалі існування російським соціалістами на Україні місцевих особливостей, але в ція звістки поруч маємо в інші мови.

В до стаття армії з України, п. н. «В левий рухом — з новим піднема, відкривали в ж. п. відомості «Молоді України» за 1901 рік, в котрій споміняється про заснування російської партії соціалістів революціонерів і двох українських партій — РУП і УСР. (Українська Соціалістична Партія). В ція статті читаємо, що «XIX. рік на вікіні свого існування для нас параллельним підяком різних напрямів партія, з початку, XX. віку це було боротьба за країну для нашої нації. Усі українці мають тепер спроможності виконати в ці партії і боротьбою та працюю вказати, що «Ще не смерла Україна».

Автор газетної статті, зким був, напевно, один з організаторів РУП, повстання українських політичних партій ставати у зв'язок зі зростаючим загальним нездоволенням і існуючим стану речей в російській державі та в недостаткам в напрямках і практиці російських соціал-демократів на Україні, а саме: нездовольня аграрній справи в селянській робітничій класу та брак літератури, присвяченої для цієї класу.

Завоювання цих політич повстання на неможливість партії, без вони велику увагу звертали на аграрне питання, а це питання «для українського народу має велику

вагу з огляду на питання національно-політичного».

Етапами означено зображене відношення партії російських революційно-соціалістів до селянських класів, повстання в маніфесті цієї партії, автор статті робить цілком увагу-значенням відносно одного ретугу маніфесту, в котрому говориться про «важливіх парості» в державі — «... нам недержавним націоналізм, немислю, який народ і як буде кинути, Німець ж місто царського гяету нам крикиться мати діло з утасками великоросійського народу?».

З наведених цитат видно, що серед побутових критик, що зложилися на повстання РУП, були причини найбільшого і ширшого характеру, ніж брак літератури для українського сільського пролетаріату, що тут відображала роль загально національно-політичного характеру.

Кінцеві мизуного століття означено позитивним означенням громадського життя в колоній царської Росії, як вони тин процесів, що відбувались в економічному житті держави. Росія упродовженнявала, економічно росла. Росія продукційних сил краю викладавав нові суспільні сила на поверхню громадського життя, будув думку суспільну, підля повстаннях існуючим режимом до протесту.

В університетських містах почали виникати студентські рухути. Студентський рух був повстанням неформальним політичним відносно в країні і відбиткою зростаючих економічних настроїв загально суспільности, але різноманітний набув на собі такі відносно не має і не міг мати. Студентство як цілість, складалося різноманітний різних економічних верств,

різних інтересів і різних ідейних течій, до, того окремим класам, зложеним і позитивним особливостям, зовсім революції не могло бути. Але застількишим революції було, як частину суспільности найбільш інтелігентне настроєно, чутилася як свою і суспільну крику. Настієм революції в Росії, паралельно її загальному, став міський пролетаріат і зростаючий селянство, а студентство і взагалі інтелігентнія починала для цих верств процідати інтелектуальні кадри.

Протестуючи проти володівати університетського життя, студентство означено протестувало проти царсько-самодержавного паностатому, напевно домагалися політичної волі, демократичного республіки, соціальної реформи. До цього руху почало влитися також робітничтво, а його керівники перекладали в руки революційних соціалістичних організацій.

Ще буди версти полуденної революційної бурі, що змінилася в Росії в 1906. р. Це полуден найвищими були, власне, на Україні, бо з усіх частин російської імперії Україна стояла тоді на першому місці по відношенню селянського розвою. Українські університетські міста були з застрайваними загально-російським студентським рухути і партія окремих формувалась загально-російським революційним партії (Наріа, Харків), — так далеко зайшло було інновірованням України в склад «близько-відомого» в русифікації її життя. Українська національна течія в громадському житті мала дуже маленьким, дуже комітним струменюком. Репрезентували її головним чином, загальнолітературно-видавничі турки, пе-

ральні громадські старшин українських напрямів культурничого напрямку і студентські організації, що існували в університетських містах, об'єднували найбільш освітлені і найбільш-активні елементи українського студентства. Радикалі студентські громадські мали майже виключно культурничий, амальитичний характер. Тепер члени цих громад, впливові у нас загально-студентської боротьби, були зосереджені перед питаннями політичної і соціальної освіти. Ці питання викладались, самим життям, а формувались представниками неоросійських партій, а цілковитим невиненням українських обставин і потреб українського життя.

Такая стал речей не міг, означено, загально-жита українським національно-освітному колоді. Але становище її було досить складне. З одної сторони не можна було цілком-то ігнорувати боротьбу з царським самодержав'єм з загально-державним матеріалом і відношенням від участі в ній, бо від такого як іншим шкоду цієї боротьби означено в ділях української справи і російських держав. З другої сторони зневертннни участь українського елементу в загальній революційній боротьбі, в ридак загально-державні партії, міської користі для української справи не давала, от хоч-би в формі антивній російським партіям існуючому української національного проблем.

І тепер беручи огляду участь в студентських і робітничих рухутих, що мали російський характер, українська молодіть бачила, що робити не свою, а чуже діло! Студентсько-робітничий рух російських партій не-розвинутивали виключно в своїх політичних цілях, без загально-

* (Нар. Доклад Центрального Комітету Революційної Української Партії Міжнародному Соціалістичному Конгресові в Амстердамі 1904., Львів 1904. ст. 7.

багатою постановитися над українським справом і знайти для неї нові шляхи в тих політичних постановах, що їх виставляла боротьба з самодержав'ям.

«Одночасно зі студентськими рухами, — згадує один з основників РУП — стала активізуватися та поширюватися діяльність неокласичних революційних партій, члени яких, розуміється, пошукали на Україні таке саме слово, як і Європі на території Росії. А що можливий розвиток незалежне від привабливості до того чи іншої партії та її програми, був тоді (та це залишилося й до тепер) ставляв перед неокласичним націоналістом і центральним, що її діяльність була передумовою для національного відродження українського народу. Отже треба було думати й про те, щоб ці партії не монополізували революційну пропаганду серед українського мас і щоб у відповідній час ті маси виступали під тиском авторитетних українських революційно інтелігентів, а не під тиском, що мали марку «Made in Moscow»*).

Вислі з цього становилия впровадити сам собою. Він лежав в політично організаційному відношенні українських революційних сил в утворенні самостійної української революційної партії, котра, виступаючи в під ступіні солідарно з російськими революційними партіями, боргалась би проти царського самодержав'я, а разом з тим за українські національні домагання.

Що потрібно було тим часом, бо

*) Пор. С. Коваленко, — «На межі двох віків», Збірник «З минулого», т. II, Варшава, 1929, стр. 43.

революційні українські елементи не обмежувалися одним національним мовленням, їх почали вступати й інші верстви населення, напр. урядовці, а також солдати і робітники. Студентські громади не могли бути формою об'єднання цих елементів. Для цього потрібна була інша форма, іменно форма політичної партії. Тільки в цій формі можна було об'єднати, розпорозити українські революційні сили і ужити їх для українського справу.

Політична організація українських революційних сил не виключала, отже, існування демократичних студентських громад. Новакми існування органіцій політичної молодіжні потрібне було для усього цього ривку партійної організації, потрібне було, як піднесення масива, як резервуар нових сил, котрими політична організація могла б доповнитися.

Загально-національ ривок з боку велику роль відіграли в піднесенні українських культурних і революційних сил організації по середніх школах. Членими середньо-шкільних органіцій доповнилися студентські громади. Чим жила студентів, тим жила й піднялися старших класів, уній духомий солідарно з іншим масами. Це питання, що їх виступало тепер життя через студентами, об'єднали в середньшкільницькі.

В середній школах, особливо на території, де склад умов був більш українським, як на великих містах, національно-політичний поривок з духомий інтересат мовляки пробивався послугами навіть більш інтенсивно, як в студентських громадах великих міст. Це можна сказати про гімназійні організації в таких містах, як Луцьк, Прилуки, Ніжин, а особливо про

українську громаду в Полтавській Духовній Семінарії. Не відставали і громади в Іван'янець - Подільському, Києві.

Європа молодіжні відчувала непереносливість так форми, в яких досі істнувало українське життя, була недоволенна з характеру цього життя, шукала чогось нового, кращого, а головне — горіла бажанням відшукати себе, як українське мовлення, для українського справу.

Отже питання політичної революційної партії української, стояло на черзі, в більше або менше організованій формі. Але попередня організаційна ривок українського національного життя, з його асиміляційним культурницьким і демократичним духомий час заспокоювала цей прорив і одно-раціональний вихід з цієї «ліній кульци, в яку вживалась було українство під впливом воєн років.

Порозуміла українського національного життя в Росії, його асиміляційна бездіяльність мовляки українських шкільних, була кожен живий людині в собі. Запрошує на це увагу й Іван Франко, виступи від адресою українських діяльностей - культурників в Росії так: — Не бійтеся, уряд добре бачить, де українство могло б бути йому використано, і всіми можливими заходами не допустить спільності українців і українським спільності до народу, а ви будете стати менші до царя і менш віяну з центрами за Земля надрукувати на українських книжковку народні організації, масові, або шкільні!

Важко це змалювати — робота в віяну гімназійного життя великої маси!... Серед українських інтелігентів, серед особливо мовляки по-кошачно, коли вони не відчували той же

шляхи потреби, не відчували шляхи до народу, не вкладали основи для того, щоб Україну зробити політичною силою». (Життя і Слово, стаття «З шкільним рухом», кн. 6, ст. 109—107).

Виступи виступи слова Франка, Е. Дарошинець навіть в своїй статті, присвяченій 30-літній річниці РУП (Вісникомна праця, Діло, 14. I. 1926): «Слова Франка не предували дарма, їх відчували чутки молодіжні. Сталося намір'яство — перестроювання в революційно по шкільні України. Навіть до шкільної газети Прилуки, де в той час жила в гімназії, дошла цей незалежний мовляки, справляючи, як і Європі, величезне враження».

В таких обставинах і під таким впливом прийшло до існування РУП. Отже з наведених свідоцтв сучасних бачимо, що організатор РУП брав справу трохи ширше, ніж сама соціалістична пропаганда в шкільних серед українського шкільного привабливості, як це говорилось в докладі ЦК партії в 1924 р. Малося на увазі шкільний характер українського національного руху шкільних, зрушати його в шкільній точці асиміляційного культурництва в справляти на територию політичної революційної боротьби. Життя маси російські в шкільній революційності прийдути до спільності особливостей революційних сил на Україні і почути українськостю, не було б привабливо тому, що організатор національних сил шкільного революційного руху.

Тільки організаційно відстроювання шкільного українських революційних сил на Україні, забезпечувало віднесення в революційний рух маси шкільно - української революційної сили, як особливо - робітничого класу, та могло навіть встановити і такі частинки російських революційників на Україні частинки з українськими національними ривком.